

Innovationer för en minskad elanvändning

Lösningar som snabbt bidrar till minskad
eller flyttad elanvändning i Sverige

En gemensam satsning från Energimyndigheten och Vinnova

1 Erbjudandet i korthet

Just nu är energisituationen i Sverige och Europa kraftigt ansträngd. Prisnivåerna på el är höga och kan stiga ännu mer. Det finns också risk att elen inte räcker i vinter. Situationen kan förbättras genom att minska och flytta användningen av el. En minskad elanvändning leder direkt till lägre kostnader för hushåll och företag. Det leder dessutom till minskad efterfrågan och elpriserna sjunker. När vi använder mindre el vid rätt tid på dygnet avlastar vi dessutom elsystemet och risken för elavbrott minskar.

Erbjudandet handlar om att minska och flytta elanvändningen. Fokus är på lösningar som går att använda i närtid med en påverkan inom 6–12 månader.

Det finns i dagsläget en mängd av lösningar för att minska och flytta användningen av el som av olika anledningar inte till någon större grad används i samhället, varken av företag, kommuner eller hushållen. Vi söker projekt med lösningar som under en pressad situation riskerar inte bli av eller som kan öka takten så att vi gör skillnad för krisen.

Utlysningen vänder sig till företag och organisationer som kan skapa innovationer eller beteendeförändringar som gör att vi som individer och samhälle minskar och justerar vår elanvändning. En reducerad elanvändning minskar samtidigt utsläppen och vårt beroende av fossila bränslen vilket bidrar till gemensamma europeiska mål och visar solidaritet med resten av Europa.

Den totala budgeten för utlysningen är 10 miljoner kronor. Endast en ansökan per aktör kommer att bedömas.

Sista ansökningsdag	8 november 2022, klockan 14:00
Beslutsdatum	25 november 2022
Projektstart	30 november 2022
Projekt slut	10 november 2023

Stöd. Vi förklarar formella villkor och svarar på era frågor:

- 14/10 kl. 10-11 ([länk till MS Teams-möte](#))
- 18/10 kl. 10-11 ([länk till MS Teams-möte](#))
- 25/10 kl. 10-11 ([länk till MS Teams-möte](#))
- 1/11 kl. 10-11 ([länk till MS Teams-möte](#))

Kontaktpersoner

Erik Borälv, erik.boralv@vinnova.se (utlysningsansvarig)

Jörgen Sjödin, jorgen.sjodin@energimyndigheten.se

Filip Kjellgren, filip.kjellgren@vinnova.se

Jenny Johansson, jenny.johansson@vinnova.se (administrativa frågor)

Tekniska frågor om Vinnovas e-Tjänster, 08-473 32 99, helpdesk@vinnova.se
Aktuell information om utlysningen och länk till Vinnovas e-Tjänster finns på www.vinnova.se.

2 Vad vill vi åstadkomma med finansieringen?

Denna satsning söker nya lösningar som kan bidra till att minska elanvändning och flytta den till rätt tider på dygnet så att elsystemet kan avlastas. Satsningen kan ses som en del av omställningen mot ökad hållbarhet inom samhället.

Satsningen genomförs av Energimyndigheten och Vinnova och ska ses som ett komplement till alla andra [befintliga insatser](#). Båda myndigheterna vill bidra till en snabb förändring för att lindra den pågående utvecklingen inom Europas energisystem men även ställa om för ett långsiktigt hållbart energisystem.

Frågan kring elanvändning väcker engagemang och har under 2022 fått betydande uppmärksamhet. Vi har nyligen sett prisrekord för el, omsvängningar i politik och styrmedel och det framgår en tydlig koppling mellan energi- och säkerhetsfrågorna.

Syftet med insatsen är att minska och flytta elanvändningen för att:

- Sänka kostnaden för hushåll och företag.
- Minska belastningen (topplaster¹) för ett mer robust elsystem.
- Bidra till klimatmålen och ett långsiktigt hållbart energisystem.
- Solidarisk insats för Europas gemensamma mål, inte minst med tanke på kriget i Ukraina.

Det räcker sannolikt inte enbart med tekniska lösningar, effektiviseringar av industrin samt nya varor och tjänster för att minska elanvändningen snabbt. Dessa insatser bör kompletteras med åtgärder som förändrar människors och organisationers beteenden samt även nya upphandlingar och justerade policies.

Vi söker därför efter lösningar som förenklar för människor och organisationer att agera och göra kloka val kring att minska och flytta sin elanvändning. Det kan vara lösningar i form av ny teknik, smarta affärsmodeller och upphandlingar, innovativt framtagande av ny policy och regelverk eller andra beteendeförändrande aktiviteter eller tjänster.

Vi vill bidra till att lösningar tas fram som kan användas och spridas i samhället omgående och leder till en långsiktig omställning av energisystemet. Vi vill undvika suboptimeringar eller lösningar som ger negativa konsekvenser för andra delar av samhället. Det finns i dagsläget en mängd av lösningar som av olika anledningar inte till någon större grad används i samhället, varken av företag, kommuner eller hushållen. Detta vill vi ändra på, och det snabbt!

Myndigheterna ser framför sig lösningar inom något av följande områden, utan att detta ska ses som någon begränsning:

¹ Med topplaster menar vi de stunderna på dygnet/året som efterfrågan på el är som störst.

- Direkt effektivisering och justering av elanvändning genom till exempel teknik, tjänster, och liknande.
- Indirekt effektivisering och justering av elanvändning genom till exempel förnyad policy och beteendeförändringar.
- Påverkan på efterfrågesidan, genom till exempel upphandling och gemensamma beställningar, för att accelerera skalning och spridning av lösningar.

Ett krav är att lösningarna ska göra skillnad inom 6–12 månader. Detta kommer att följas upp genom en gemensam demodag där deltagande projekt ska visa upp sina lösningar och hur mycket de lyckats påverka elanvändningen. Demodagen handlar om att behovsägare och leverantörer möts för att ta del av utlysningens resultat.

EU:s lag från 30 september om krisintervention på elmarknaden innebär en skyldighet att minska elanvändningen för samtliga medlemsländer.

Jämställdhet är en förutsättning för hållbar tillväxt och återfinns i Agenda 2030, som ett mål i sig men även som ett perspektiv som skall genomsyra arbetet med alla mål. Utlysningen ska därför bidra till en jämställd samhällsutveckling kopplat till två huvudsakliga perspektiv.

En aspekt handlar om att både kvinnor och män på ett jämställt sätt tar del av bidraget, deltar i och har inflytande över projektet. En annan viktig aspekt handlar om att analysera och ta ställning till om det finns jämställdhetsaspekter (kön och/eller genus) som är relevanta inom lösningens problemområde och nyttiggörande. Läs mer om vad vårt arbete för [jämställd innovation](#) innebär för dig som söker bidrag från oss.

3 Vem riktar sig utlysningen till?

Utlysningen riktar sig till juridiska personer, till exempel företag, ideell sektor, offentlig sektor och forskningsorganisationer.

Satsningen vänder sig även till offentliga behovsägare med behov av nya innovativa lösningar för minskad och flyttad energianvändning och som behöver ett innovationsprojekt för upphandling och införande.

Utländska aktörer är välkomna att delta i projekten, men en förutsättning för att få bidrag är att projektparten är verksam och har driftställe eller filial i Sverige.

Projekten ska som minimum bestå av två aktivt deltagande parter varav minst en ska vara behovsägare.

Vad menar vi med behovsägare?

Med behovsägare menar vi här den aktör som ska använda och har nytta av projektets lösning som minskar eller flyttar elanvändningen. Behovsägaren ska

visa att behovet är riktigt och angeläget, att projektet har förutsättningar för att skala och sprida lösningen till många, att lösningen gör skillnad och är motiverad med anledning av krisen.

På grund av det höga söktrycket ser vi gärna att en behovsägaren representerar flera aktörer eller ett större område.

Sökande uppmantras att verka för ett så jämförbart deltagande som möjligt.

4 Vad finansierar vi?

Aktiviteter det går att söka finansiering för

Aktiviteter det går att söka finansiering för (se [Anvisning till stödberättigande kostnader](#)):

- Utveckling av innovationer som kan leda till nya varor, processer eller tjänster som har direkt relevans för elförbrukningen eller efterfrågan av el.
- Planering, design, produktion och validering av lösningar.
- Testa och utvärdera nya lösningar för användning i egen organisation.
- Skalning och spridning av innovationer.
- Innovationsupphandling för att ge leverantörer möjlighet att anpassa eller certifiera nya lösningar.

Aktiviteter det inte går att söka finansiering för

Följande aktiviteter går det inte att söka finansiering för:

- Verksamhetsstöd (finansiering av ordinarie eller löpande verksamhet).
- Rena informationskampanjer.
- Lösningar på internationella utmaningar utan koppling till nytta för Sverige.
- Projekt med långsiktig karaktär, som kräver längre utvecklingsperiod än denna satsning (6 till 12 månader).

Stödberättigande kostnader och stödgrunder

Generella förutsättningar för att en kostnad ska vara stödberättigande är att den ska:

- Bäras av den sökanden organisation.
- Vara hänförlig till projektet.
- Ha uppkommit under projektiden.
- Vara fastställd i enlighet med sökandens vanliga redovisningsprinciper och god redovisningssed.
- Vara i enlighet med sökandens interna policys och riktlinjer.

Redovisning av projektkostnaderna ska i bokföringen vara separerad från sökandens övriga transaktioner.

Bidrag kan beviljas enligt *experimentell utveckling* eller *industriell forskning*, med stöd av 9 § förordning (2015:208) om statligt stöd till forskning och utveckling samt innovation ("Stödordningen"), dvs. som stöd till forsknings- och utvecklingsprojekt enligt artikel 25 i kommissionens förordning (EU) nr 651/2014 ("GBER").

Bidrag kan även beviljas till nystartade företag med stöd av 7 § i Stödordningen enligt artikel 22, i GBER.

Bidrag kan även beviljas med stöd av 2 § andra punkten i Stödordningen, dvs. som *stöd av mindre betydelse* enligt förordning (EU) nr 1407/2013 av den 18 december 2013. Innan ni beviljas bidrag enligt denna förordning måste ni lämna in ett intyg om stöd av mindre betydelse.

Mer utförlig information om respektive stödgrund och stödnivå finns i [Tabell över stödnivåer för statligt stöd](#).

5 Hur stort bidrag ger vi?

Den totala budgeten för utlysningen är 10 miljoner kronor. Maximalt sökt belopp per ansökan är 500 000 kronor.

6 Förutsättningar för att vi ska bedöma ansökan

Vi kommer endast bedöma ansökningar som uppfyller följande formella krav:

- Minst två aktiva projektparter, varav minst en behovsägare.
- Projektparter ska vara juridiska personer och bidragsmottagare ska ha filial eller driftställe i Sverige.
- Endast en ansökan per aktör kommer att bedömas.
- Ansökan ska utformas i enlighet med avsnitt 9.

7 Bedömning av inkomna ansökningar

Potential

- Projektets förmåga att direkt eller indirekt bidra till minskad elanvändning, både vad gäller sammanlagd användning och varaktigt minskad användning vid topplast.
- Projekt med potential att snabbt skala och spridas till många.
- Projektets bidrag till varaktiga och hållbara förändringar, som inte leder till suboptimeringar eller negativa konsekvenser i andra delar av samhället.
- Projektets potential att bidra till ökad jämställdhet.

Aktörer

- Engagerad behovsägare som efterfrågar lösningen.
- Parternas förutsättningar att förvalta, använda, och sprida resultatet till fler.
- Sammansättning av parter med erfarenhet och relevant kompetens för projektet.
- Hur väl projektgruppen är sammansatt med avseende på könsfördelning, inklusive engagemang och inflytande.

Genomförbarhet

- Att projektet går att genomföra på kort tid och att det kan göra skillnad inom 6–12 månader.
- Förmåga och trovärdighet när det gäller genomförandet, realistisk projektplan och projektbudget.
- Plan för jämställdhetsaspekter inom lösningens problemområde och nyttiggörande.

Hur bedömer vi?

Projektansökningarna kommer bedömas i konkurrens efter kriterierna **potential**, **aktörer** och **genomförbarhet**.

8 Beslut och villkor

Om våra beslut

Hur mycket varje part i projektet beviljas i bidrag framgår av beslutet. Stödgrunden framgår av beslutet och styr även vilka kostnader som är stödberättigande.

Vårt beslut om att bevilja eller avslå en ansökan kan inte överklagas.

Villkor för beviljade bidrag

För beviljade bidrag gäller våra allmänna villkor för bidrag. Villkoren innehåller bland annat regler om projektavtal, förutsättningar för utbetalning, uppföljning, rapportering och nyttiggörande av resultat.

[Aktuella villkor](#) hittar du på vår webbplats, tillsammans med hjälp för att förstå och uppfylla villkoren.

Kompletterande särskilda villkor kan beslutas för enskilda projekt.

Om ni inte följer våra villkor kan ni bli återbetalningsskyldiga. Det gäller också om ni beviljats bidrag felaktigt eller med för högt belopp.

9 Så här ansöker ni

För att söka bidrag fyller ni i ett webbaserat formulär i Vinnovas e-tjänst för ansökningar, som nås via www.vinnova.se. Där laddar ni även upp följande obligatoriska bilagor enligt mallarna på utlysningens sida.

Ansökningar som innehåller andra bilagor, inte använder de obligatoriska mallarna eller är längre omfattning än angivet nedan kommer inte att bedömas.

- **Projektbeskrivning:** Skriv på svenska eller engelska. Använd typsnitt med 12 punkters storlek. Maximalt 5 sidor.
- **Meritförteckning:** Bifoga en meritförteckning (CV) för projektledare och relevanta personer. Maximalt 3 sidor totalt.
- **Intyg** om [stöd av mindre betydelse](#) om denna stödgrund ska användas för någon projektpart.

Tänk på att det tar tid att göra en ansökan. Ni kan börja fylla i uppgifter, spara och fortsätta vid ett senare tillfälle. När ansökan är färdig markerar ni den som klar. Ni kan när som helt låsa upp ansökan och göra ändringar, ända fram till sista ansökningsdag.

Klarmarkera ansökan i god tid innan utlysningen stänger.

När utlysningen stängt och ansökan registrerats hos Vinnova kommer en bekräftelse skickas ut per e-post till dig som står för användarkontot, projektledare och firmatecknare/prefekt. Det kan ta några timmar innan du får e-posten.

När ansökningstiden har gått ut kan komplettering av ansökan endast ske på begäran från oss.